

Sygn. akt II CKN 981/98

P O S T A N O W I E N I E

Dnia 2 czerwca 2000 r.

Sąd Najwyższy Izba Cywilna
w składzie następującym:

Przewodniczący: SSN - Marian Kocon

Sędziowie: SN - Elżbieta Skowrońska-Bocian (spraw.)

SN - Zbigniew Strus

Protokolant: Anna Banasiuk

po rozpoznaniu w dniu 2 czerwca 2000 r.

na rozprawie sprawy z wniosku H. M.

z udziałem B. B., M. B. i J. B.

o zmianę postanowienia Sądu Powiatowego w Ł. w sprawie V Ns II [...]

o stwierdzenie nabycia spadku

na skutek kasacji wnioskodawczyni

od postanowienia Sadu Wojewódzkiego w Ł.

z dnia 4 sierpnia 1998 r., sygn. akt III Ca [...]

p o s t a n a w i a:

oddalić kasację i zasądzić od wnioskodawczynie na rzecz uczestników postępowania kwotę 100,- (sto) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

U Z A S A D N I E N I E

We wniosku z dnia 28 listopada 1994r. H. M. domagała się zmiany postanowienia Sądu Powiatowego w Ł. wydanego w sprawie V Ns II [...] i stwierdzenia nabycia spadku po F. B. na podstawie testamentu z dnia 21 września 1946 r. w całości na swoją rzecz.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy w Ł. postanowieniem z 2 kwietnia 1998 r. sygn. akt IV Ns II [...] oddalił wniosek ustalając, że wnioskodawczynie nie zachowała rocznego terminu przewidzianego w art. 679 § 1 kpc. Sąd ten wskazał, że materiał dowodowy pozwala przyjąć, iż wnioskodawczynie dysponowała testamentem ojca już w 1991 r. Skutkuje to oddaleniem wniosku bez względu na podnoszoną podstawę zmiany postanowienia stwierdzającego nabycie spadku.

Apelacja wnioskodawczynie oddalona została postanowieniem Sądu Wojewódzkiego w Ł. z 4 sierpnia 1998 r. sygn. akt III Ca [...]. W uzasadnieniu Sąd drugiej instancji poddał szczegółowej analizie materiał dowodowy zgromadzony w sprawie oraz dokonał jego oceny. Wskazał, że z wyjaśnień samej wnioskodawczynie wynika, iż testament ojca był jej znany wcześniej niż w 1994 r.

Kasacja wnioskodawczyni oparta została na obu podstawach z art. 393¹ kpc. Wskazuje się w niej naruszenie art. 926 kc, art. 646 kpc (mylnie w kasacji mowa jest o art. 646 kc) oraz art. 21 i 64 Konstytucji RP przez przyjęcie, że mimo ważnego testamentu pozostaje w mocy dziedziczenie ustawowe. Ponadto skarżąca zarzuca naruszenie art. 233 kpc przez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i nierozważenie wiarygodności wnioskowanych przez wnioskodawczynię świadków oraz odmowę wiary zeznaniom wnioskodawczyni mimo ich logiki.

W odpowiedzi na kasację uczestnicy wnieśli o jej oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Odnosząc się w pierwszej kolejności do zarzutów naruszenia przepisów postępowania trzeba stwierdzić, że zarzut naruszenia art. 233 kpc nie został należycie wykazany. W uzasadnieniu kasacji w istocie zawarta została polemika ze stanowiskiem Sądów orzekających. Ponadto, wbrew treści uzasadnienia orzeczenia Sądu drugiej instancji, zarzuca się brak ustosunkowania się do pewnych faktów. Tymczasem Sąd dokonał analizy zebranego materiału dowodowego wskazując, które dowody uznał za wiarygodne i dlaczego. Sąd odniósł się także do zachowań wnioskodawczyni, jak również do składanych przez nią zeznań. Dokonana analiza i wyciągnięte z niej wnioski nie nasuwają zastrzeżeń.

Nie znajdują także podstaw zarzuty naruszenia prawa materialnego. Zostały one przez skarżącą sformułowane w sposób ogólny, gdyż wskazuje ona na stwierdzenie nabycia spadku na podstawie ustawy, gdy istnieje ważny testament. W tej kwestii należy zauważyć, że wprawdzie zgodnie z art. 926 § 2 kc pierwszeństwo ma dziedziczenia na podstawie testamentu, jednak od tej reguły zostały przewidziane pewne wyjątki. W kategoriach takiego wyjątku należy rozpatrywać sytuację, w której testament nie został ujawniony w toku postępowania o stwierdzenie nabycia spadku (z jakichkolwiek przyczyn), a następnie nie zachowano terminu określonego w art. 679 § 1 zd. drugie kpc.

Ochrona stabilności stwierdzonego prawomocnym orzeczeniem porządku dziedziczenia nakazuje odmówienia ochrony spadkobiercy testamentowemu.

W rozpoznawanej sprawie wystąpił taki właśnie wyjątkowy stan faktyczny. Stąd zawarte w kasacji zarzuty naruszenia art. 926 kc i art. 21 oraz art. 64 Konstytucji RP należy uznać za pozbawione podstaw.

Co do zarzutu naruszenia art. 646 kpc (w kasacji mowa jest konsekwentnie o art. 646 kc co stanowi oczywistą pomyłkę, gdyż powołany przepis kodeksu cywilnego reguluje problematykę umowy o dzieło), to przepis ten w § 1 nakłada na osobę posiadającą testament obowiązek złożenia go w sądzie spadku, gdy dowie się o śmierci spadkodawcy. Paragraf 2 natomiast przewiduje sankcję za bezzasadne uchylanie się od powyższego obowiązku. W kasacji nie wskazano, kto naruszył ten przepis i w jaki sposób.

Z tych względów kasacja podlegała oddaleniu jako pozbawiona usprawiedliwionych podstaw (art. 393¹² kpc). O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 108 § 1 kpc.